

1. sz. Függelék

DOROG VÁROS TÖRTÉNELMÉNEK BEMUTATÁSA

Az ásatások során római kori padlófűtéses villa, vízvezeték-maradvány, mérföldkő, szarkofág és sok más emlék került elő. A honfoglalást követően a közeli Esztergomban kiépült királyi székhely vonzásában lévő Dorogon éltek a királyné szakácsai. A középkorban a négy égtájat összekötő utak találkoztak itt, s vámszedési jogot gyakorolt az esztergomi káptalan. Nevét, mely Durug, Drug, Durugd stb. alakban fordul elő, először 1181-ben említi oklevél.

Dorog a török hódítás idején elpusztult, 1542-1694-ig lakatlan helyként tartják számon. Ezután német telepések érkeztek ide három hullámban, hozzájuk csatlakozott később a visszatérő magyar lakosság. A huszadik századi fejlődés pedig idecsalta a cseh, morva vidék és a Hunyad-vármegyei (ma Románia) Petrozsény környékének bányászait, megteremtve ezáltal, a település kultúrájának sokszínűségét. Az 1700-as évek elejétől ismét közlekedési csomópont a település. A Buda-Bécs útvonalon megépült postakocsi-állomásán gyakori vendég a nyelvújító Kazinczy Ferenc, a mágus és politikus Széchenyi István s a jeles főúr, Wesselényi Ferenc.

Az 1767-75 között épült barokk római katolikus templom körül egyre szaporodtak a házak, az utcák. A dorogi bányászatról az első írásos szerződés 1845-ben keletkezett. Ezt az esztergomi káptalan kötötte Wasshuber Ferencsel és Jülke József János bányaigazgatóval. Ettől kezdődően olyan jeles személyiségek munkálkodtak a dorogi szénbányászat fejlesztésén, mint Zsigmondy Vilmos (1811-1888) bányamérnök a harkányi, margitszigeti gyógyvizek s a petrozsényi kőszéntelepek feltárója, Hantken Miksa (1821-1893) geológus, valamint Drasche Henrik (1811-1880) és Schmidt Sándor (1882-1953) bányamérnök, a mind nagyobb hozamú aknák megnyitói s avatott irányítói. A századfordulón Dorog vált a szénmedence központjává. A fővárossal vasút köti össze, s megoldódott a szén dunai hajókon történő szállítása is.

A 20. század első évtizedeiben bányászkolónia, munkásotthon, bányatemplom, erdélyi stílusú protestáns templom, két új iskola, óvoda, korszerű kórház, bányatiszti kaszinó, bányatiszti lakások, községháza, s első világháborús emlékmű, sportpálya készült, jórészt Gáthy Zoltán (1894-1972) építész-mérnök tervei alapján. Ebben az alkotó korszakban munkálkodott itt többek között a későbbi Kossuth-díjas feltaláló Schlattner Jenő (1896-1975) és a bányamérnök Székely Lajos (1895-1977).

Cég neve	Dokumentum megnevezése	Iktatószám	Oldalszám
Dorog Város Önkormányzata	Környezetvédelmi Program	15.06.15./15	1

A dorogi sportélet az atlétikában, majd az 1950-es évektől a labdarúgásban, az 1960-70-es években a hegymászók világraszóló teljesítményeiben (Pamír- hg., Andok és a Kaukázus legmagasabb csúcsainak meghódítása), és a birkózósport utánpótlás-nevelésében vált országos hírűvé. Innen indult pályafutása az olimpiai bajnokságot nyert "aranycsapat" két tagjának, Buzánszky Jenőnek és Grosics Gyulának.

A 19. század második felének európai hírű tudósa volt a botanikus Grundl Ignác (1813-1878) plébános, a neves borász Gyürky Antal (1817-1879). Itt született és működött az ornitológus és műgyűjtő Hopp Ferenc (1922-1988).

Cég neve	Dokumentum megnevezése	Iktatószám	Oldalszám
Dorog Város Önkormányzata	Környezetvédelmi Program	15.06.15./15	2